

Tornion kaupungin kulttuuritoimisto
toimintakertomus 2021

Tornio 2022

Sisältö

Yleistä toimintavuodesta 2021

Tavoitteet ja toimintakenttä

Resurssit

- henkilökunta
- talous

Toiminta

- tapahtumat ja kävijämäärät
- lastenkulttuuri
- Kaikukortti
- Taiteilijaresidenssi Viippola
- kulttuuritoimen avustukset
- kulttuuripalkinto

Projektit

- Tapahtumien kehittäminen Torniossa

Yleistä toimintavuodesta 2021

Tornio täytti merkittävät 400 vuotta vuonna 2021. Juhlavuosi näkyikin kulttuuritoimistossa tavallista vilkkaampana, monipuolisempänä ja kiireisempänä toimintavuotena. Käyttöbudjetti oli suurempi kuin normaalina vuonna. Juhlavuosi oli kirjattuna Tornion kaupunkistrategiaan (2017-2021) yhtenä kaupungin kärkihankkeena. Juhlavuotta lähdettiin rakentamaan ja suunnittelemaan hyvissä ajoin, jo vuonna 2018.

Vuotta leimasi yhdessä tekeminen, niin kaupungin eri toimijoiden ja hallintokuntien välillä kuin oppilaitosten, yhdistysten ja yrityskentänkin välillä. Keskeistä oli eri tahojen osallistaminen juhlavuoteen ja huolella tehtyjen suunnitelmien toteuttaminen.

Juhlavuodelle oli oma työryhmänsä, joka ideoi, suunnitteli ja toteutti juhlavuoden sisältöjä. Työryhmässä oli elämänlaatulautakunnan alaisten hallintokuntien päälliköt, sekä viestintäpäällikkö ja teknisen puolen edustus. Juhlavuoden koordinaattorina toimi kulttuuritoimiston tapahtumatuottaja.

Covid19-pandemiatilanne antoi mausteensa juhlavuoteen – muutti tehtyjä suunnitelmia ja siirsi toimintaa kesään ja syksyyn. Joitakin tapahtumia jouduttiin myös kokonaan perumaan, kuten Happy New Twice 2020 ja 2021, joiden ajateltiin aloittavan/päättävän juhlavuoden. Kevään juhlatuokkien Tornio-päivien päätapahtumat jouduttiin järjestämään digitaalisin striimein, joissa onnistuttiin kuitenkin hyvin. Tornio 400 -juhlalähetysten avulla saavutettiin jopa isompi määrä kuntalaisia ja paikkakuntien ulkopuolisiakin kuin suunnitellulla normaalilla toteutuksella oltaisiin voitu saavuttaa. Juhlavuosi kirvoittikin uuteen ajatteluun ja kartutti työntekijöiden osaamista myös digiosaamisen osalta.

Erityistä toimintavuodelle oli tekstiilisuunnittelija Susanna Sivosen juhlavuodelle suunnittelema Torneå1621-kuosi ja sen kautta tehty tuotteistus, jota kulttuuritoimisto koordinoi. Tuotteiden avulla vahvistettiin Tornio-brändiä ja tuotiin juhlavuotta esille. Tuotteita myytiin ja 1/3 myynnistä ohjautui nuorten osallistavaan budjettiin, jota kertyi 1,5 vuoden aikana reilu 13.000euroa. Myös koululaiset ja junnuseurat pääsivät kerryttämään harrastekassojaan Tornio-tuotemyynnin avulla.

Kuva: Juhlavuoden tuotteita

Vuodelle leimallisia olivat myös erilaiset kilpailut, joita järjestettiin juhlavuoden nimissä. Niiden kautta Tornio sai oman leivoksen, kappaleen sekä vanutut.

Vuonna 2021 kulttuuritoimisto järjesti lähes kaksinkertaisen määrän tapahtumia normaaliin vuoteen verrattuna. Yhtenä nostona voisi tuoda esille tapahtumien kehittäminen Torniossa –EAKR-rahoitteen hankkeen yhden toimenpiteen avulla juhlavuoteen saadun PIOT poikkitaiteellisen valofestivaalin. Marraskuinen tapahtuma saavutti suuren suosion ja toivon mukaan se saa myös tulevaisuudessa jatkoa.

Tavoitteet ja toimintakenttä

Kulttuuritoimiston tavoitteena on saavuttaa torniolaiset kulttuurin keinoin – kulttuuri kuuluu kaikille! Kulttuuritoimisto pyrkii kulttuuritarjonnassaan monipuolisuuteen, jotta tarjonta puhuttelisi mahdollisimman monia ja se tavoittaisi kaikenikäisiä ja kaikissa elämäntilanteissa olevia torniolaisia. Kulttuuriesityksiä pyritään viemään sinne, missä ihmisiä on jo luonnostaan: kaduille, markkinoille, yksikköihin, omien ja muiden tapahtumien yhteyteen. Myös yksittäisiä konsertteja järjestetään, mutta niiden määrä on vähentynyt aiemmista vuosista. Tavoitteena tällä on saavuttaa yleisöä, jotka eivät muutoin tulisi konserttisaliin. Tällä on tavoitteena myös lisätä kävijämääriä ja kulttuurin vaikuttavuutta torniolaisten hyvinvointiin.

Kulttuuritoimisto toimii yhteistyössä monien toimijoiden kanssa: oppilaitokset, yhdistykset, kaupunkiorganisaation eri hallintokunnat, koulu, vammais- ja vanhuslaitokset. Kulttuuritoimisto tarjoaa esiintymismahdollisuuksia opiskelijoille, taiteen ammattilaisille ja harrastajille. Kulttuuritoimisto koordinoi muutamaa tapahtumaa, jotka tarjoavat alustan kaikkien torniolaisten tapahtumille. Tällaisista esimerkkeinä Tornio-päivät sekä Vanhustenviikko. Kulttuuritoimisto ei vain itse järjestä tapahtumia, vaan toimii myös muiden tapahtumien kumppanina, mahdollistajana ja tukijana. Toimimme mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä myös torniolaisten yritysten sekä tapahtumatoimijoiden kanssa. Tornion veto- ja pitovoiman vahvistaminen on myös meille keskeinen asia. Kulttuurimatkailun kehityksen tukeminen on osa kulttuuritoimiston pitkän tähtäimen tavoitteita. Toiminnassamme osallistaminen ja kulttuurikentän aktivointi ovat tärkeitä, toimenpiteet tähän ovat jatkuvan kehitystyön ja mietinnän alla.

Haaparanta ja sen kulttuuritoimi ovat yksi Tornion kulttuuritoimiston keskeinen yhteistyökumppani. Rajan ylittävä yhteistyö on alueemme vahvuus ja erilaistava tekijä. Myös kulttuuritoimisto tekee työtä Tornion matkalla kohti "Maailman toimivin rajakaupunki" –vision toteutumista.

Kulttuuritoimiston toimintaa säätelee laki kuntien kulttuuritoiminnasta, jossa kunnan tehtäväksi on määritelty järjestää kulttuuritoimintaa. Kulttuuritoimiston toiminnan arvoja ovat osallisuus, yhdenvertaisuus ja vaikuttavuus.

Kulttuuritoimisto on mukana alueellisissa yhteistyöverkostoissa, Lapin lastenkulttuuriverkostossa sekä maakunnallisessa kulttuurin asiantuntijaryhmässä, joka on Lapin liiton kokoama. Kalottjazz & Blues festivaali kuuluu lisäksi arvostettuun

Finland Festivals ketjuun, jonka kautta varsinkin korona-aikana on saanut hyvin tukea, tietoa ja vertaistukea sekä koulutusta.

RESURSSIT:

Henkilökunta

Kulttuuritoimistossa on vakituisena henkilöstönä kaksi henkilöä. Tapahtumatuottaja Merja Stenberg vastaa kulttuuritoimiston toiminnasta. Lisäksi vahvuuteen kuuluu toimistosihteeriksi Elina Hollanti. Vuonna 2021 kulttuuritoimistossa työskenteli myös Tapahtumien kehittäminen Torniossa hankkeen koordinaattori Pauliina Silvén-Alamartimo sekä lyhyessä määräaikaisessa työsuhteessa Tapahtumajärjestäjän oppaan sisällöntuottajana Senni Malila.

Talous

Talousarvio vuodelle 2021

brutto 316.169€

netto 265.569€

Vuonna 2021 oli käytettävissä juhluvuodesta johtuen tavallista suurempi budjetti. Budjetista käytettiin 245.185€. Budjetista jäi käyttämässä 20.384€, mikä johtui koronatilanteen aiheuttamista tapahtumien peruuntumisista. Toimintatuottoja saatiin 19.464€. Toimintatuotot muodostuivat lähinnä taiteilijaresidenssi Viippolan majoitusvuokrista, avustuksista, laitevuokrista sekä pääsymaksuista. Pääsymaksutulot jäivät aiemmista vuosista koronan aiheuttamien muutoksien vuoksi.

TOIMINTA

Kulttuuritoimiston tapahtumat ja kävijämäärät

Tapahtumien määrä 134kpl (v.2020 77kpl)

Kävijöiden määrä: 50.508, joista 34.412 digistriimausten ja -tallenteiden välityksellä ja 16.096 fyysisten tapahtumien kautta. (v.2020 14.927, joista 12.344 striimien kautta (korona)).

Tärkeimmät vuosittaiset kulttuuritoimiston tapahtumat:

- Talvihehku Vinterglöd
 - järjestetään viikolla 9-10
 - yhdessä Haaparannan kanssa
- Tornio-päivät
 - Tornion perustamisen kunniaksi järjestettävä tapahtumaviikko toukokuussa.
 - Osallistava tapahtuma - tarjoaa alustan kaikkien tapahtumille.

- vuosittaiset kulttuuri- ja liikuntapalkinnot jaetaan tapahtumassa
- Kalottjazz & Blues –festivaali
 - järjestetään yhdessä Haaparannan kanssa
 - kaupunkien vanhin tapahtuma, jo 38 kertaa järjestetty
 - kaksipäiväinen tapahtuma, viikko juhannuksen jälkeen
 - kuuluu arvostettuun Finland festivals -kokonaisuuteen
 - saanut vuosittain tukea Taiteiden edistämiskeskukselta
- Peräpohjolan markkinat
 - perinteikkäät historialliset markkinat
 - järjestetään nykyään samaan aikaan Jazzien kanssa Raatihuoneen pihalla
 - yhdessä kansalaisopiston kanssa
- Vanhusten viikko
 - kansallinen vanhustenviikko näkyy myös Torniossa, lokakuussa
 - tarjoaa senioreille viikon täydeltä ohjelmaa
 - tarjoaa alustan, johon voi lähteä mukaan järjestämään ohjelmaa
- Itsenäisyyspäivä
 - Suomen itsenäisyyden kunniaksi vuosittain järjestettävä arvokas juhla

Poimintoja Tornio 400 erityistapahtumista:

- Kojamo-paljastuslähetys 12.5.
- Tornio 400 –palkintolähetys 12.5.
- Tornio 400 –juhlalähetys 12.5.
- Arboretumin puistopiknik 10.8.
- Syöhään yhdessä! yhteisruokailutapahtuma 13.8.
- Meän Kesä –kesätapahtumien yhteismarkkinointi
- Hevisaurus-konsertti lapsille 18.9
- Cledos ja Etta –konsertit nuorille 18.9
- Neljän vuosisadan salonkitanssit 11.9.
- Barokkimestarit Pohjolassa –konsertti 23.9.
- Tornio 400 –yhteislauluillat kylillä
- Tornio-dokumenttielokuvat:
 - Veli-Matti Äijälä - Koneiden ja Kissojen orja
 - Valopilkkuja torniolaisesta musiikkikulttuurista
 - Panimomestari (yhteensä 10 näytöstä eri puolilla Torniota)
- PIOT poikkitaiteellinen valofestivaali 5.-7.11.

Kuva: Hevisaurus-konsertti Torandassa

Lisäksi kulttuuritoimisto on mukana tai järjestää muita pienempiä tai vuosittain vaihtuvia tapahtumia ja tilaisuuksia. Yksi tärkeä osa toimintaamme on viedä kulttuuria ja taidetta kohdennetusti koulu- ja vanhusyksikköihin sekä vammaisille. Kulttuurin hyvää tekevää vaikutus on tunnustettu. Tavoitteenamme on tavoittaa jokainen koululainen ja varhaiskasvatuksen piirissä oleva musiikin tai muiden taidemuotojen keinoin vähintään kerran vuodessa.

Vanhuslaitoksiin toteutettiin Senioreiden kesäkimara -tapahtuma, jossa etenkin keskustan laitoksiin vietiin kerran kesäviikossa jokin kulttuuriesitys.

Kulttuuritoimisto toimii usein kaupungin toiminnan kasaajana ja viestijänä. Etenkin loma-aikojen tapahtumat ja menovinkit koordinoidaan usein yhteen ja viestitään kuntalaisille. Viestintä ja markkinointi on merkittävä osa kulttuuritoimiston toimintaa.

Kulttuuritoimisto on mukana kaupungin oppilaitoskumppanuusyhteistyössä (Lappia/AMK). Uusia yhteistyön muotoja oppilaitosten kanssa kehitetään jatkuvasti.

Kuva: PIOT etkot, Spirit of Kojamo -esitys. Kuvaaja: Pauliina Silvén-Alamartimo

Mukana muiden koordinoimissa tapahtumissa mm.:

- Happy New Twice – uuden vuoden tapahtuma
- Border Pride
- Joulupolku
- Syys- ja kevätmarkkinat

Lastenkulttuuri

Tornion kulttuuritoimisto kuuluu vuodesta 2019 Lapin lastenkulttuuriverkostoon, joka puolestaan kuuluu valtakunnalliseen Lastenkulttuuriverkostoon. Verkoston avulla saamme vertaistukea muilta kunnilta, teemme yhteistyötä ja pysymme ajanharjalla lastenkulttuurissa. Saamme myös pientä avustusta OKM:ltä verkoston kautta toimintaamme perustuen.

Tornion juhlavuosi oli vilkkaampi myös lastenkulttuurin saralla. Tavoitimme toiminnallamme yhteensä 5015 lapsikävijää.

Saavutimme kaikki Torniolaiset koululaiset konsertti joka kouluun –kiertueella, tänä vuonna esiintyi suosittu School Breaks. Lisäksi lähes kaikilla kouluilla kiersi myös moni-instrumentalisti Julius Rantala. Järjestimme myös lukuisia laitosesiintymisiä niin kouluihin kuin varhaiskasvatukseen. Kurnuttava sammakko -esityksen näki neljä päiväkotiyksikköä. Tuubakimalainen esiintyi kahdessa eskarissa ja kahdessa päiväkodissa solistinaan Mira Sunnari. Kemin teatterin Apua! Merirosvoja -näytelmä kiersi kolmella päiväkodilla.

Järjestimme Teatteri tien -näytelmän ulkoilmaesityksenä sekä Mimmit-konsertin kesäkuussa. Arboretum puistopiknik-tapahtuma oli elokuussa ja siinä esiintyi Tuubakimalainen ja Mira Sunnari. Hevisauruksen konsertti oli Tornio 400-vuotisjuhlavuoden erityisnumero eskareille ja alakoululaisille syyskuussa.

Lasten oikeuksien päivänä järjestimme etenkin vähävaraisille lapsiperheille kohdistetun elokuvanäytöksen Pertsu ja Kilu. Kulttuuripolkutapahtumassa esiintyi Soiva Siili. Lisäksi järjestimme ystävyydestä kertovan näytelmän Heinäsirkka ja muurahainen avoimena esityksenä.

Kaikukortti

Kulttuuritoimisto koordinoi Tornion Kaikukortti-toimintaa. SoTe-puolella on oma yhteyshenkilönsä kortinjakajatahoihin käsin. Kaikukortti on valtakunnallinen, sitä koordinoi Kulttuuria kaikille –palvelu. Kaikukortti verkosto laajenee valtakunnallisella tasolla koko ajan ja kaikukortin käyttöönotto on koettu yhtenä hyvänä keinona syrjäytymisuhassa olevien vähävaraisten saavuttamiseen kulttuurin ja liikunnan keinoin. Kaikukortti oikeuttaa maksuttomaan sisäänkäyntiin myös muilla mukana olevilla paikkakunnilla.

Kaikukortti tarjoaa mahdollisuuden käydä konserteissa, festivaaleilla ja teatterissa vaikka oma taloudellinen tilanne olisikin hyvin tiukka. Kaikukortin tavoitteena on parantaa taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien nuorten, aikuisten ja perheiden mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään ja harrastaa taiteen tekemistä sekä edistää kulttuurin saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta. Kaikukortin jakajatahoina Torniossa ovat Tornion Sosiaalitoimisto, Vanhus- ja vammaispalvelujen sosiaalityö, Perhetyö, Meän Talo sekä Etsivä Nuorisotyö.

Kaikukortti otetaan kokeiluun myös Tornion kaupungissa keväällä 2019. Kokeilun jälkeen se otettiin vakituiseen käyttöön. Kulttuuri- ja liikuntatoimijoista mukana ovat kaupungin omat kulttuurintuottajat Tornionlaakson maakuntamuseo, Aineen Taidemuseo, ja Kulttuuritoimisto. Lisäksi mukana on Tornion uimahalli-kylpylä, kiipeilyseura Tornio-oravat, Matkalaukkuteatteri Bertat sekä Tornion jujutsuseura. Ammattiopisto Lappian Musiikkitalo ja Riverside Jazz ry ovat myös mukana Kaikukortti-toiminnassa.

Vuonna 2021 Kaikukortti kehittyi digitaaliseen tilastokantaan ja se otettiin tästä johtuen vasta helmikuussa käyttöön Torniossa. Kaikukortteja jaettiin yhteensä 156 kappaletta (vuonna 2020 160 kappaletta) ja niitä käytettiin yhteensä 729 kertaa (vuonna 2020 798 kertaa). Suosituin Kaikukortin käyttökohde oli Tornion uimahalli-kylpylä.

Taiteilijaresidenssi Viippola

Kulttuuritoimisto hallinnoi taiteilijaresidenssi Viippolaa. Residenssitoiminta käynnistyi Torniossa vuonna 1997. Viippolan residenssi sijaitsee Keskikadulla kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla paikalla ja alueen suunnittelun pohjana on ollut luovan toiminnan ja asumisen yhdistäminen. Taloa käytetään pääasiassa kansainväliseen ja kotimaiseen taiteilijavaihtoon vierailevien taiteilijoiden asuntona ja ateljeena, taiteilijavieraiden majoituspaikkana, paikallisten oppilaitosten ja taidemuseon vierailevien luennoitsijoiden sekä taiteilijoiden asuntona ja työtilana. Tilan päätavoitteena on edistää taiteilijoiden ja eri taiteenalojen välistä yhteistyötä ja kontakteja ja vilkastuttaa Tornion kulttuurielämää.

Viippola oli vuonna 2021 noin 75%:sti asutettu ja vuokratulot 2021 olivat ennätyselliset. 7.165,45€. Tähän vaikutti suuresti Aineen taidemuseon Lapin kullamurut –hanke, jonka taiteilijat yöpyivät Viippolassa.

Investoinnit

Kulttuuritoimisto ei budjetoanut investointeihin vuonna 2021.

Kulttuuritoimen avustukset

Kulttuuritoimi jakaa vuosittain kulttuuriavustusta. Avustuksista päätetään Elämänlaatulautakunnan kokouksessa keväällä. Avustusta voivat yhdistysten lisäksi hakea myös yksittäiset ihmiset painavin perustein. Vuonna 2021 avustusta oli jaettavissa 15.760euroa Hakemuksia tuli yhteensä 20 ja haettu summa yhteensä 28.250euroa. Avustukset jaettiin yhteensä 18 taholle, joista 16 sai toiminta-avustusta ja 2 kohdeavustusta.

Kulttuuripalkinto

Kulttuurin eri aloilla ansioituneita torniolaisia yksityishenkilöitä tai yhteisöjä on palkittu vuodesta 1977 alkaen Tornion kaupungin kulttuuripalkinnoilla. Kulttuuritoimisto myöntää vuosittain 1000euron suuruisen kulttuuripalkinnon yhdelle tai useammalle Tornion kulttuurikenttään vahvasti vaikuttaneelle taholle. Rahapalkinnon lisäksi palkittu/palkitut saavat pienen tavarapalkinnon. Kulttuuripalkinnosta päätetään Elämänlaatulautakunnassa keväisin ja palkinto myönnetään Tornio-päivien yhteydessä toukokuussa.

Vuonna 2021 palkinto jaettiin elokuvaohjaaja Karoliina Lindgrenille, Galleria Tilalle sekä Battaglia Nobilitylle.

Juhlavuoden kunniaksi jaettiin lisäksi kulttuuritekopalkinto, joka meni historian tutkija, filosofian tohtori Ilkka Teerijoelle.

PROJEKTIT

Tapahtumien kehittäminen Torniossa.

Osana lähestyvää Tornion 400 -vuotisjuhlavuotta haettiin ja saatiin Tapahtumien kehittäminen Torniossa –hankeraha Lapin liitolta. EAKR-rahoitteisen hankkeen toteutusaika on 1.3.2020 – 30.6.2022 ja hankkeen rahoitus seuraava:

- Kuntaraha 62 377€
- EAKR ja valtionraha 249 505€
- Rahoitus yhteensä 311 882€

Hanke ei näy Elämänlaatulautakunnan budjetissa, vaan se päätettiin laittaa keskushallinnon alle, sinne, missä Tornio 400 -juhlavuoden projektinkin rahat pääasiassa ovat. Käytännössä hanketta kuitenkin hallinnoi ja pyörittää kulttuuritoimisto.

Hanketta koordinoimaan rekrytoitiin vuonna Pauliina Silvén-Alamartimo.

Hankkeen toimenpiteet olivat loppusuoralla vuoden 2021 loppuun mennessä.

Hankkeen tulokset lyhyesti:

- Uuden tapahtuman pilotointi: PIOT poikkitaiteellinen valofestivaali
- Happy New Twice –uuden vuoden tapahtuman palvelumuotoilu --> Rajaton kaupunkifestivaali
- Torniolaisten kesätapahtumien yhteismarkkinointimalli – Meän Kesä
- Historiallisten Tornio-hahmojen puvustus (3kpl)
- Tapahtumajärjestäjän digitaalinen opas Tornio.fi –nettisivuille
- Tapahtuma-avustusmallin ja -kriteeristön laadinta -> tulossa päätöksentekoon
- Tietotaidon ja yhteistoiminnan kehittäminen benchmarkingin ja tapahtumien kehittämistyöpajojen avulla (yhdessä tapahtumatoimijat ja yritykset)